

EWLA'LUJIK TETPAQA'QEW EYMUWAL TA'N KANA'TA

MSIT ANQA'TASIKL UKJIT ILSUTEKEMKL TELITPIAQL

Koqoey net msit anqa'tasikl?

Ta'n msit anqa'tasikl na ta'n kwilutasik kisitasik ta'n na ilsutekemk ta'n anqa'latl ta'n pasik wenl ukjit seya'tun, wi'tmn, kisma alkitmn (nkutey nika' naskwa'tatultimk ta'n toqeyimkewey msitewey) ta'n pasik ewikasik ta'n kisi-mikuamatal ewla'lute'wel, nemitoqip, kisma pilewey mimajuinu ta'n na naspit ta'n na kwilutasik. Pikwelkl majulkwatmkl kaplno'lewa'toq msit anqa'tasikl na nastekl ta'n tett *Ewpla'tikemk Ewikasik*.

Msit anqa'tasikl ewe'waji ewla'lute'wk aqq ta'n nemitu'tip, aqq pilewe'k, ukjit wiaqa'lsultinew ta'n tett ewpla'tikemk tplutaqney kisitasik keskmna'q lukwaqna'luksin ta'n mu kelu'ktnukl wesuiknemuksinn ta'n na msit mikuaptasikl Ta'n kishka' telitpiaql, msit anqa'tasikl ma'wt elt na kisi-kwilutasiktital ukjit naqa'tun ta'n seya'tasik ta'n ewikasik ta'n kisi-mikuamatal ta'n ilsuteket, kela'qa'tiket, kisma nuji-ilsuteket. Msit anqa'tasikl jiptuk ma'wt elt kwilutasiktitew ta'n telitpiaql wiaqtekl ta'n mawa'tasik ewpla'tikemk, jipaqa'luemk, kisma national-ey kelpiteket.

Ta'n teli-pkwijiaq na ta'n msit anqa'tasik na wejiaq ta'n telitpiaq we'kayiw telitpiaq etek. Kishka' na etekl pemiaql we'kayiw jikla'tasik aqq pilewe'l na pasik pemiaql ukjit ekitasik te'sajiaq pemiaq.

Msit anqa'tasikl elu'kwek ukjit:

- wnaqa'lan ewla'lute'wk ta'n ewpleyujik ewpla'tikemkl ukjit wi'tmn lame'k ewi'tasikl ewpla'tikemkl ukjit klpitmn ta'n wenit
- klpitmn ta'n na ilsuteket

- klpituan ewla'lute'wk aqq jipasultijik nemitu'tip
- naqa'te'n wktiwisunm nutqwe'k mimajuinu ilsumuksin elt ta'n ewpla'toq tuwa'tkitasin msit tami
- ilum ewla'lute'wk aqq nemitu'tip ta'n jipasultijik klusa'sultinew
- ankape'n tetapu'tek ilsutekemk
- klpite'n imkwatasik ta'n nuji-ilsutekemk kisitasik wiaqpultijik

Talitpiaq ne'wt msit anqa'tasikl kwilutasik?

Ne'wt ta'n msit anqa'tasikl na ta'n nastek, ta'n pasik ewikasik ta'n kisi-nenuatal mimajuinu'l ta'n kelpitut ta'n na msit anqa'tasikl mu kisi-seya'tasiktuk ta'n pasik teken wi'katikn, ewi'tasik, kisma alkitasik ta'n pasik teken. Ewikasik ta'n kisi-liaqtitew ta'n mikuamuksin mimajuinu jiptuk wiaqtektitew wktuisunm ta'n na ewla'lute'w, ewikasikl ta'n ewpla'tikemk telitpiaq, ta'n tela'matijik ta'n ewla'lute'w aqq ta'n ilsumut/ewpla'tiket.

Ta'n teluekl ta'n na msit anqa'tasikl nastekl ukjit msit wen, wiaqiw ma'wt ta'n wenik tel-nenujuk na kelpitasik ta'n msit anqa'tasikl. Ula na teluek ta'n, elt kishka' ajipjutasikl, jel ma'wt mimajuinu ta'n tel-nenut kisma ewikasik na kelpitasik ta'n na msit anqa'tasikl mu kisi-seya'tasiktuk ta'n pasik teken wi'katikn kisma ewi'tasik kisma alkitasik ewikasik ta'n mikuamut na wiaqpit ta'n ewpla'tikemk.

TETPAQA'QEW EY
TA'N EWIKASIK

TETPAQA'QEW EY
TA'N KELPITEKEMK

TETPAQA'QEW EY TA'N
TEL-LUKWUTIMK

TETPAQA'QEW EY TA'N
KWILMK APANKETASIK

TETPAQA'QEW EY UKJIT
ELTMK TA'N KELUSA'TIMK

Department of Justice
Canada

Ministère de la Justice
Canada

Canada

EWLA'LUTE'WK TETPAQA'QEWEL TA'N KANA'TA

Etekl na asite'tasikl nastekl ta'n tett *Ewpla'tikemk Ewikasik* ukjit ta'n tujiw mimajuinu kelpitut ta'n msit anqa'tasikl na asite'tasitew aknutmn etek ewikasik. Weji-kinu'tmasimk, msit anqa'tasikl kwilutasikl ukjit klpitmn ta'n nenut ta'n na ewla'lute'w ukjit ta'n kepaqseyut ewpla'tikemk mu na nastektnukl ukjit:

- ta'n mimajuinu na ta'n naspit ta'n na msit anqa'tasikl ta'n seya'toq ewikasik ukjit nekm, ta'n pasik teken ewikasik aqq ukjit ta'n pasik tel-lukwek, pasik mu seya'tuk wenl Pilewe'l nenuksin ta'n na naspit elt ta'n msit anqa'tasikl.

- ta'n mimajuinu naspit ta'n na msit anqa'tasikl ta'n tujiw seya'tu'tij ewikasik ukjit ta'n na tajikeyimk ankweyuksin natawa'qa'tmk, apoqnmuek mawpultimk, counsellor, tplutaqney natawa'qa'toq, kiswa ukjit na'tuwen ta'n na tela'matioq ta'n welte'tmut elt nekemowk (e.g. kikjukewey kitap kiswa kikma'j)

Tel-lukwek ukjit ta'n msit anqa'tasikl na ta'n kwilutasikl

Etekl na tapu'kl msit tel-lukwekl ukjit msit anqa'tasikl, elita'suatmk ta'n na nekemowk kwiluwa'titl ukjit klpituan. Newte'jk telikk na **nuta'q**, teluek ta'n tujiw na wikutasik miamujpa kwilutasik, aqq ta'n pilewey na miamujpa **anko'tmk**, teluek ta'n na nuji-ilsuteket ta'n nuta'tew ukjit kisita'sin ukjit na ta'n msit anqa'tasikl na etekl ukjit maw-klu'lk kesatmk.

Nuta'ql anqa'tasikl ta'n tujiw wikutasik

Miamujpa na kwilutasik.

Ula anqa'tasikl nastekl ukjit:

- ewla'lute'wk ta'n kepaqseyujik ewpla'tikemkl
- nemitu'tij ukjit kepaqseyujik ewpla'tikemkl na ta'n lame'k 18
- msit ewla'lute'wk na ta'n lame'k 18 (mu ajkine'ktnuk telamu'k kisi-ewpla'tu'tij)

Msit ta'n telitpiaql, ewla'lute'wk aqq nemitu'tip miamujpa ekinuwa'tujik ta'n na kela'qa'tiket na ta'n ala'tu'tij tetpaqa'qewey wikutminew ta'n anqa'tasik kiswa sa'se'wa'tasik ta'n na kwilutasik.

Tel-lukwek

Ula ta'n nastek na kisitasik nuji-ilsutekemk.

➤ Ta'n na ewla'lute'w kiswa nemitoqip **eyk ta'n** nuji-ilsutekemk.

➤ Na ta'n ewla'lute'w kiswa nemitoqip **MU eymuk** ta'n Niki-ilsutekemk.

➤ Ta'n nuji-ilsuteket kiswa tplutaqn na pipanikesitew ukjit ewla'lute'w kiswa nemitoqip mnueketl msit anqa'tasikl.

➤ Ta'n kela'qa'tiket pipanikesit ta'n ewla'lute'w kiswa nemitoqip mnuekenew msit anqa'tasik teli-nqase'k kisi-tlipiaq.

➤ Elt na, ta'n anqa'tasik na kwilutasik.

➤ Mu ta'n, ta'n anqa'tasik mu na kwilutasiktnuk (mu ta'n asite'tasikl, nkutey nike' kelpitujik ta'n nenujik ukjit Pilewe'l ewla'lute'wk).

➤ Na ketloqo, ta'n anqa'tasik na maliaptasik.

➤ Na moqo, ta'n anqa'tasik na kisi-nasa'tasiktitew ta'n mena'tasik (pasik mu asite'tasikl telitpiaql, nkutey nike' kelpitmk ta'n nenujik ukjit pilewe'k ewla'lute'wk).

Asite'tasikl anqa'tasikl

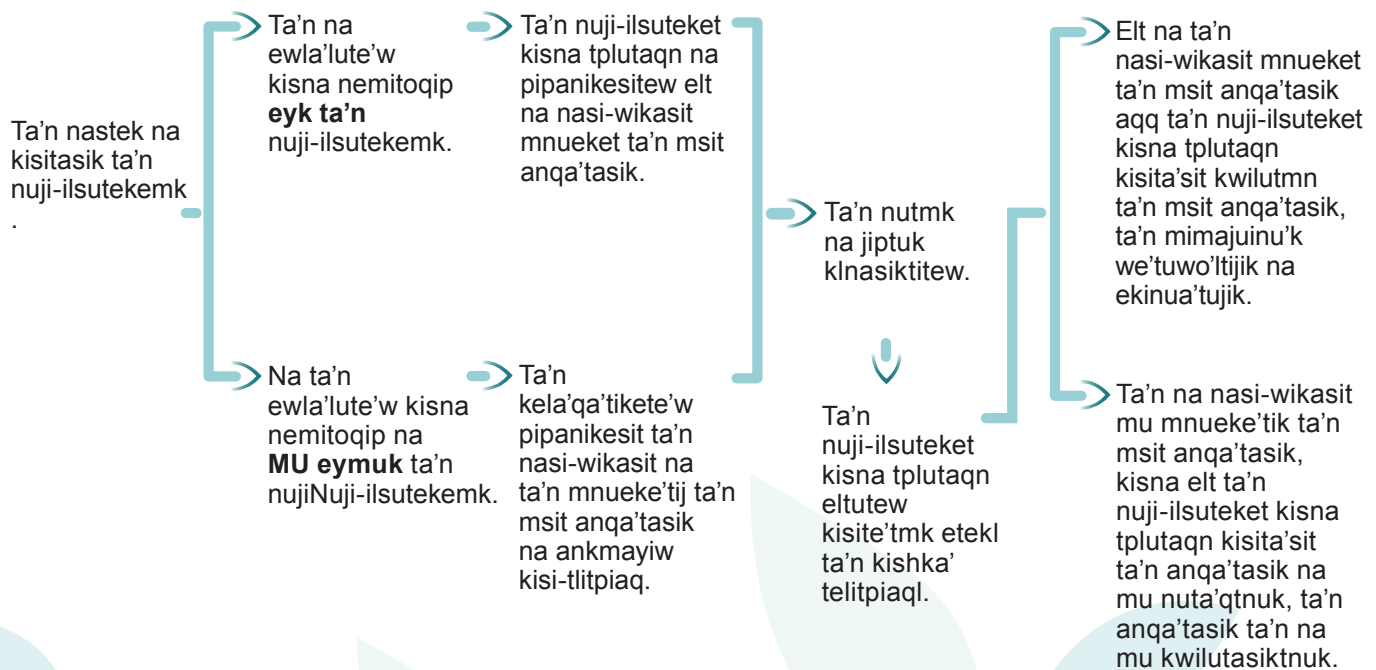
Ta'n pasik wen ajipjutk ukjit ala'tunew ta'n msit anqa'tasikl na kisi-pipanikesitew ukjit newte'. Elt wikutasik, ta'n nuji-ilsuteket kiswa tplutaqn na kiswa'sitew ukjit na msit anqa'tasik na ukjit ta'n mawi-ksatasik.

Ula anqa'tasikl nastekl ukjit:

- ta'n pasik teken ewla'lute'w piamu ta'n tewije'k 18
- ta'n pasik teken ewla'lute'w kiswa nemitopiq mu anquna'tasiktnuk ta'n na nuta'q anqa'tasik
- etekl ta'n telitpiaql, tplutaqney kisitasik ketu' tl-lukwutijik (nkutey nike' ilsutaqetite'wk, nuji-ilsutaqetite'wk, kela'qa'taqetite'wk)

Msit ta'n telitpiaql, ewla'lute'wk aqq nemitu'tip miamujpa ekinuwa'tujik ta'n na kela'qa'tikete'w na ta'n ala'tu'tij ta'n tetpaqa'qewey ukjit wikutmn ta'n ejikla'luksin kiswa sa'se'wa'tasik ta'n na kwilutasik.

Tel-lukwek

Talkis net ta'n nuji-ilsuteket kiswa tplutaqn kisite'tmi'tij ukjit kwilutasik na majulkwatmk msit anqa'tasik?

Ta'n telitpiaql ta'n na msit anqa'tasik na ankite'tasik ukjit na ewla'lute'w/nemitoqip kiswa tplutaqn kisitasik tel-lukwet, ta'n nuji-ilsuteket kiswa tplutaqn na ankite'ttew ta'n ajipjutasikl ukjit ta'n mimajuinu. Etekl na ma'wt elt ta'n majulkwasikl telitpiaql ta'n na ankite'tasikl, wiaqiw:

- ta'n tetpaqa'qewey ukjit ta'n tetapuwe'k aqq msit nutmk
- Elt na teksip ketloqoey aqq me'kiaq lukwaqna'tikektitew ta'n na ewla'lute'w, nemitoqip kiswa tplutaqn kisitasik tel-lukwet na lukwaqna'lutew na ta'n nenut na seya'tasiksip
- elt na ta'n kwilutasik na nuta'q ukjit klpituan ta'n ewla'lute'w, nemitoqip kiswa tplutaqn kisitasik tel-lukwet kelpiteket kiswa ukjit klpituan nekemowk wejiaq kwetayuksin aqq apattestaqn
- mawpultimk kesatmi'tij na wnaqa'tu'tij ewi'tmkl ta'n ewpla'tmkl aqq ta'n tel-lukwemk ta'n ewla'lute'wk, nemitu'tip, aqq tplutaqn kisitasik tel-lukwutjik na ta'n ewpla'tikemk tplutaqn tel-lukwek

Net msit anqa'tmk kisi-sa'se'wa'tasiktitew kiswa mena'tasik?

Ta'n ewla'lute'w, nemitoqip, kiswa tplutaqn kisitasik tel-lukwet jiptuk kisi'tasitew na mu ketu' naspulti'k ta'n na msit anqa'tasikl kiswa jiptuk ajipjuttaq ala'tunew etekl nasi-wikasikl sa'se'wa'tasikl. Ula na ta'n tlitpiaq, na nuta'q kinua'tuan ta'n kela'qa'tagetite'wk ta'n na, teli-ngase'k, elte'n ta'n nasi-wikasik ukjit na nekemowk. Ula kishka' telitpiaql, ula ewla'lute'w kiswa nemitoqip jiptuk ajipjuttew ukjit apaji-msnmn nekemowk tplutaqn apoqnmak ukjit nastek ta'n sa'se'wa'tasik kiswa mena'tasik ta'n msit anqa'tasik ukjit nekemowk.

Elt na ta'n Nuji-ilsutekemk na ta'n na teluemk ta'n sa'se'wa'tasik kiswa mena'tmk na kwilutasik mu na we'tuwo'tasiktnuk ta'n kimtek kesatasikl ukjit pilewey mimajuinu nastek ukjit ta'n pasik msit anqa'tasik kwilutasik, miamujpa asite'tmi'tij nasi-wikasik keskmna'q kelnmk nutmk. Pilewe'k.

Koqoey net ula tel-lukwek ukjit sa'se'wa'tasik kiswa mena'tasik ta'n msit abqa'tasik?

Kinua'tu ta'n Nuji-ilsutaqetijik ukjit ta'n wikutasik ukjit sa'se'wa'tasiktn kiswa mna'tasiktn ta'n msit anqa'tasik.

Pasik mu ta'n nasi-wikasik mu we'tuwo'tmuketa'n imkwatasikl kesatasikl ukjit pilewey mimajuinu ta'n nenut na kelpitasik ta'n msit anqa'tasik, ta'n msit anqa'tasik miamujpa sa'se'wa'tasik kiswa mena'tasik.

Ta'n nutmk miamujpa kelnasik na ta'n Nuji-ilsutekemk na ta'n na teluet ta'n na imkwatasikl kesatasikl ukjit pilewey mimajuinu ta'n nenut na kelpitasik ta'n na msit anqa'tasik kisi-we'tuwe'ktitew.

Ta'n Nuji-ilsutekemk na ta'n na kisi-sa'se'wa'tmk kiswa mena'tasik ta'n kwilutasik ke'sk kelpitmk ta'n na pilewe'k mimajuinu'k imkwatasikl kesatasikl.

Ta'n pasik telitpiaq, ta'n na msit anqa'tasik na sa'se'wa'sik kiswa mena'tasik, ta'n kela'qa'tikete'w miamujpa ekinua'tuwaji ta'n elsu'tmut ukjit ula.

Tekenl kejjikewe'l sa'se'wa'tasikl net kisitasikl ukjit msit anqa'tasikl?

Ta'n Wikewiku's 26, 2023, sa'se'wa'tasikl na ta'n *Ewpla'tikemk Ewikasik* pekisitasiksipnn pemiaql ta'n anqa'toqsipnek ta'n msit anqa'tasik majulkwatmk ukjit ewla'lute'wk, nemitu'tip, aqq tplutaqn kisitasik tel-lukwutijik. Ula sa'se'wa'tasikl elu'kwek ta'n:

- nuta'q me' pesu'kwatmk aknutmaqnn elt ewla'lute'wk ukjit ketloqo na msit anqa'tasik nuta'q we'wasiktn
- iknmu ewla'lute'wk, nemitu'tip, aqq tplutaqn kisitasik tel-lukwutijik na naji-wli-nsitm kelusimk ta'n na ewpla'tikemk tplutaqn tel-lukwek aqq ukjit na tlo'tasin ukjit ksalsuti, kepmite'taqn, aqq mekite'taqn
- naji-petlewa'te'n ta'n tel-lukwek ukjit sa'se'wa'sin aqq mna'tasiktn msit anqa'tasikl ukjit eltun naji-wlamu'k aqq naji-nqamasiaq ukjit majulkwatmk
- kisa'te'n na naji-klu'ktn ta'n na mimajuinu ula na ta'n nastek ukjit na ta'n msit anqa'tasik ukjit naskwa'tunew nekemowk ta'n alsutmi'tij ewikasik ta'n kishka' telitpiaql, wiaqiw ta'n kimaknutma'timkl aqq ukjit kwilmk apoqnmastuti
- iknmuete'n naji-wlamu'k ta'n na teluet ula na elsu'tmut kisna ewpla'tiket na mu ta'n wiaqtektnuk telitpiaq ta'n na mena'tasik kisna sa'se'wa'sik ta'n na msit anqa'tasik

- naji-wla'te'n ta'n tujiw kela'qa'tikemk ukjit ta'n ewpla'tasik ta'n na msit anqa'tasik na ma total
- iknmuete'n kelpitaqn ukjit ewla'lute'wk, nemitu'tip aqq tplutaqn kisitasik tel-lukwutijik ta'n mekenmi'tij ukjit klo'tminew ta'n msit anqa'tasik ta'n etek katu me' ketu' naskwa'tu'tij nekemowk

Ula sa'se'wa'sikl ala'toq ankmu we'tuwo'tmk aqq nasi-wikasik ukjit msit anqa'tasikl iknmuetasikl lame'k tepkistekl 486.4 aqq 486.5 ukjit ta'n *Ewpla'tikemk Ewikasik*, wiaqiw ta'n wenik ki's iknmupni'k.

Tami ta'n me' ewikasik etek?

Ki'l kisna na'tuwen ta'n nenat na ta'n ewla'lute'wk ta'n ewpla'tikemk, etek na apoqnmastuti. Msit province-el aqq maqmikewel iknmuetuql tel-lukwutikl ukjit ewla'lute'wk ukjit ewpla'tikemk aqq kisi-iknmuetutaq apoqnmastuti ukjit ki'l nuta'n ewikasik kisna pilewey apoqnmastuti. Ta'n [Ewla'lute'w Tel-lukwekl Ila'kwenawek](#) kisi-apoqnmultew we'jitun Ewla'lute'wk tel-lukwutijik kikjuk ki'l ta'n eymin

Ukjit me' ktu' kinu'tmasin ukjit ta'n tetpaqa'qewe'l lame'k ta'n *Kana'taewe'k Ewla'lute'wk Wi'katikn ta'n Tetpaqa'qewe'l*, kisna ukjit nasi-wi'kmn ta'n wesku'tmn, kisapsken ta'n [Etl-lukwet ta'n Federal-ey Ombudsman ukjit Ewla'lute'wk ta'n Ewpla'tikemk](#).

Se'yitek

Ula teliaq wi'katikn etekl msit ewikasik wejiaq ewla'lute'wk tetpaqa'qewe'l. Ula ewikasik na ta'n msit ketloqoey aqq na mu tel-lukwektnuk ukjit ta'n apoqnmuet ukjit natawa'qa'tiket tplutaqney klusuaqn Ukjit tplutaqney klusuaqn kisna apoqnmastuti, mnuaqalulnek kisapskenan ta'n tplutaqney elukwet kisna ta'n tplutaqney apoqnmuet telitasik.

.....
© Ula Eleke'wimkewey ta'n Eleke'wit ta'n Tetpaqa'qewey ta'n Kana'ta, ta'n apoqnmuet ta'n Nikanus ta'n Tplutaqn aqq Attorney Msit ta'n Kana'ta 2025

J2-412/8-2024Mic-PDF
ISBN 978-0-660-79435-8